

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 68 | 4-10 Ekim 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 306 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

4 Ekim: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla hapis cezasına mahkum edilen ve 2 Ekim günü tutuklanarak cezaevine gönderilen İleri aşama kanser hastası Ayşe Özdoğan'ın cezanın ertelenmesi talebi [reddedildi](#).

4 Ekim: Antalya'da bir mahkeme, Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla gözaltına alınan hamile bir kadının [tutuklanmasına](#) hükmetti. Karar Türk mevzuatında yer alan, hamile kadınların mahkum edilmesi halinde bile hapis cezalarının ertelenmesi gerektiğine ilişkin hükümlere aykırı olarak verildi.

6 Ekim: Medyada yer alan haberlere göre, Düzce'deki bir cezaevi yönetimi, ağır hasta mahkum Atilla Coşkun'u, hapis cezası altı ay önce bitmiş olmasına rağmen, daha önce verilmiş disiplin cezaları nedeniyle halen [tahliye etmedi](#).

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

7 Ekim: Anayasa Mahkemesi, 2015 yılında Ankara'daki bir cezaevinde sağlık durumunun kötüleşmesinin

ardından hayatını kaybeden bir mahkumun ölümünün yaşam hakkına ve hükümetin yaşam hakkını koruma yükümlülüğüne yönelik bir ihlal teşkil ettiğine [karar verdi](#).

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

6 Ekim: İstanbul'da iki kişi, kendilerini polis olarak tanıtan kişilerce kısa süreli olarak kaçırıldıklarını ve gayri resmi bir alıkonulma esnasında işkence altında sorgulandıklarını bir basın toplantısıyla [duyurdu](#).

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

4 Ekim: Samsun'da bir ilçe kaymakamlığı, iki mahalle muhtarını, bir kamulaştırma işlemine karşı düzenlenen protesto eylemleri nedeniyle [görevden uzaklaştırdı](#).

4 Ekim: Mardin Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

5 Ekim: İstanbul'da polis, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki öğrenci protestolarını takip eden gazeteci Fatoş Erdoğan'a fiziksel saldırıda [bulundu](#).

6 Ekim: İstanbul'da polis, cumhurbaşkanının kendilerini hedef alan suçlamalarına karşı basın açıklaması yapmak isteyen 10 üniversite öğrencisini [gözaltına aldı](#). Öğrencilerden ikisi daha sonra çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı.

6 Ekim: Ankara'da polis bir duvara sprey boyayla slogan yazan üç aktivisti [gözaltına aldı](#).

6 Ekim: Diyarbakır'da polis, bir gösteriye hazırlandıkları gerekçesiyle 13 kişiyi [gözaltına aldı](#).

7 Ekim: İstanbul'da polis, 6 Ekim günü gözaltına alınan öğrencilerden ikisinin tutuklanmasını protesto eden yedi üniversite öğrencisini [gözaltına aldı](#).

7 Ekim: İzmir ve Manisa'da polis, aralarında bir HDP yöneticisi ile tutuklu yakınlarıyla dayanışmak için kurulmuş bir STK'nın bir yöneticisinin de bulunduğu 12 kişiyi [gözaltına aldı](#).

7 Ekim: Ankara'da polis 2016 darbe girişiminden sonra yaşanan KHK ihraçlarına karşı düzenlenen bir protestoya müdahale ederek aktivist Merve Demirel'i [gözaltına aldı](#).

7 Ekim: İstanbul Valiliği, tabipler dernekleri tarafından düzenlenmesi planlanan bir gösteriyi [yasakladı](#).

8 Ekim: Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne cumhurbaşkanı tarafından atanan Naci İnci, atanmasına karşı düzenlenen protestolara katılan öğrencileri polise [ihbar etti](#).

8 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, bir üniversitede düzenlenen onur yürüyüşüne katıldıkları için yargılanan 18 öğrencinin beraatine [hükmetti](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

4 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, İstanbul büyükşehir belediyesinin bir inşaat şirketine olan borçlarına ilişkin haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

4 Ekim: Eskişehir'de bir mahkeme, polis teşkilatı ve jandarma içindeki terfilere dair bazı haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

5 Ekim: Muhalefet milletvekili Utku Çakırözer tarafından yayımlanan aylık bir [rapora](#) göre, Eylül ayında en az 45 gazeteci hakim önüne çıkarıldı ve sekiz gazeteci haber takibi sırasında engellemeyle karşılaştı.

5 Ekim: Gazetecilikteki Kadınlar İçin Koalisyon (CFWIJ) tarafından yayımlanan aylık bir [rapora](#) göre, Eylül ayında Türkiye'de en az iki kadın gazeteci haber takibi sırasında polis şiddetine maruz bırakıldı.

5 Ekim: Erişim Sağlayıcıları Birliği, 2013 yılındaki Gezi Parkı protestoları sırasında göstericilere pala ile saldıran bir kişiye ilişkin haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

6 Ekim: Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği, [yayımladığı](#) bir dava izleme raporunda, yargılaması devam eden gazetecilere karşı mesleki faaliyetlerinden dolayı yöneltilen terörizm suçlamalarında bir artış görüldüğünü kaydetti.

6 Ekim: İktidar partisinin aşırı sağcı ortağı Milliyetçi Hareket Partisi, yurtdışından doğrudan veya dolaylı olarak maddi destek alan medya kuruluşlarına yönelik kısıtlamalar öngören bir yasa tasarısı [hazırladı](#).

7 Ekim: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), cezaevindeki Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş'ın eşi Başak Demirtaş'ın bir programdaki sözleri nedeniyle Fox TV kanalı hakkında [inceleme başlattı](#). Başak Demirtaş programda, cezaevlerindeki koronavirüs kısıtlamalarının keyfi olduğundan şikayetle, kızlarının babalarını 19 aydır ziyaret edemediğini ifade etmişti.

7 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, 2013 yılındaki Gezi Parkı eylemleri sırasında polis tarafından öldürülen 14 yaşındaki Berkin Elvan'ın davası hakkındaki haberleri nedeniyle yargılanan gazeteciler Canan Coşkun ve Veli Açar'ı [beraat ettirdi](#).

7 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, yüksek rütbeli polis amirlerinin adının karıştığı rüşvet iddialarına ilişkin haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

8 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, fotoğrafçı ve yazar Mehmet Özer'i, sol görüşlü gruplarca düzenlenen bir etkinliğe ilişkin fotoğrafları sosyal medyada paylaşması nedeniyle, terörizm propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

8 Ekim: Ankara savcılığı, muhalefet siyasetçisi Canan Kaftancıoğlu hakkında, cumhurbaşkanlığı iletişim direktörü Fahrettin Altun'a hakaret ettiği suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#). Kaftancıoğlu'na yönelik suçlamalar, Altun'un İstanbul'daki evinde yasadışı inşaat yapıldığı iddialarına ilişkin yorumları nedeniyle yöneltildi.

10 Ekim: Rize'de polis, bir anma etkinliğinde cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla Çağlayan Bozacı isminde bir şahsı [gözaltına aldı](#).

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

8 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, cezaevinde tutulan iş insanı ve sivil toplum lideri Osman Kavala'nın yeniden yargılanma sürecini başlattığı duruşmada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla tahliyesi emredilen Kavala'nın tutukluluğunun devamına [hükmetti](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

5 Ekim: Hakimler ve Savcılar Kurulu, 10 savcı ve üç hakimi Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle [görevden uzaklaştırdı](#).

8 Ekim: Bir anket şirketinin yaptığı bir araştırma, Türkiye'de halkın yüzde 69'unun yargı sistemine güvenmediğini [ortaya koydu](#).

KÜRT AZINLIK

4 Ekim: Hakkari'de bir mahkeme, HDP üyesi Ahmet Öner'i terörizm suçlamasıyla 8 yıl 9 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

5 Ekim: Bitlis'te güvenlik güçleri, aralarında HDP yöneticileri Aziz Başboğa ve İhsan Deniz'in de bulunduğu sekiz kişiyi [gözaltına aldı](#).

5 Ekim: Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından başlatılan bir simültane tercüme hizmetinin, Türkiye'de en çok konuşulan ikinci dil olan Kürtçe'yi [dışladığı](#) haberleştirildi.

7 Ekim: İzmir ve Manisa'da polis, aralarında bir HDP yöneticisi ile tutuklu yakınlarıyla dayanışmak için kurulmuş bir STK'nın bir yöneticisinin de bulunduğu 12 kişiyi [gözaltına aldı](#).

7 Ekim: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), cezaevindeki Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş'ın eşi Başak Demirtaş'ın bir programdaki sözleri nedeniyle Fox TV kanalı hakkında [inceleme başlattı](#). Başak Demirtaş programda, cezaevlerindeki koronavirüs kısıtlamalarının keyfi olduğundan şikayetle, kızlarının babalarını 19 aydır ziyaret edemediğini ifade etmişti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

5 Ekim: İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu başkanları tarafından düzenlenen bir basın toplantısında, Türkiye'de günlük hayatta yürürlükten kaldırılan koronavirüs kısıtlamalarının cezaevlerinde

halen yürürlükte tutulduğu, bu çerçevede görüş hakları üzerinde yersiz ve uzun süren kısıtlamalar gibi ciddi hak ihlallerinin yaşandığı [duyuruldu](#).

5 Ekim: Medyada yer alan haberlere göre, Samsun'da bir cezaevi yönetimi gözüyle ilgili problemler yaşayan Selami Keleş isminde bir mahkumun tedavisine son beş ay boyunca [izin vermedi](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

5 Ekim: Medyada yer alan haberlere göre, İzmir'de 30 Eylül günü kitlesel bir ırkçı saldırıya maruz kalan Suriyeli göçmenler, evlerini [terk etmek](#) zorunda kaldı.

7 Ekim: İstanbul'da polis, Türkiye'ye illegal yollardan geldikleri gerekçesiyle çok sayıda göçmen işçiyi sınır dışı edilmek üzere [gözaltına aldı](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

6 Ekim: Kocaeli'deki bir cezaevinde gardiyanlar Garibe Gezer isminde bir mahkuma fiziksel ve cinsel saldırıda [bulundu](#).

8 Ekim: Boğaziçi Üniversitesi eylemlerine katıldıkları için tutuklanan iki öğrencinin cezaevinde kötü muameleye maruz kaldığı [raporlandı](#).

8 Ekim: İstanbul zabıtasının meyve satan bir sokak satıcısına karşı orantısız güç kullandığını gösteren bir video, sosyal medyada yaygın şekilde [paylaşıldı](#).

9 Ekim: Şanlıurfa'daki bir cezaevinde gardiyanların 80 mahkumu işkence ve kötü muameleye maruz bıraktığı ve bilahare cezaevi yönetiminin yaralanan mahkumlara tıbbi tedavi imkanı sunmadığı [raporlandı](#).

10 Ekim: Tekirdağ'daki bir cezaevinde gardiyanlar, istekleri dışında bir başka cezaevinden nakledilen ve cezaevi girişinde çıplak aramaya direnen sekiz mahkuma fiziksel şiddet [uyguladı](#). Mağdurların daha sonra yaşadıkları şiddetle ilgili rapor almasına izin verilmedi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

5 Ekim: Türkiye'nin Londra Büyükelçiliği tarafından Birleşik Krallık'ta yaşayan bazı vatandaşlar üzerinde fişleme çalışması yürütüldüğü ve elçilik tarafından

Ankara'ya gönderilen fişleme listesinin söz konusu kişilere yönelik terör soruşturmalarında kullanıldığı [ortaya çıkarıldı](#).

6 Ekim: Eski muhalefet milletvekili Eren Erdem, tedavi için Berlin'de bulunan yedi yaşındaki çocuğunun burada iktidar partisi destekçileri tarafından taciz edildiğini [açıkladı](#).

8 Ekim: Birleşmiş Milletler'in Libya konulu bir inceleme komisyonu, Türkiye'nin Libya'daki iç savaşta yanında yer aldığı taraf için savaşmak üzere 15 ila 18 yaşlarındaki Suriyeli çocukların çocuk asker olarak savaşa götürülmesini kolaylaştırdığını [raporladı](#).

9 Ekim: Irak'ın kuzeyinde Türkiye tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen bir insansız hava aracı saldırısının bir sivilin ölümüne neden olduğu [haberleştirildi](#).

KADIN HAKLARI

6 Ekim: Bianet haber sitesinin aylık [raporuna](#) göre Eylül ayında en az 26 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 65 kadın şiddete maruz kaldı.